

Handläggare
Flor Luna
Telefon: 0850824048

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2021-08-26

Angående sophanteringen i Skärholmens stadsdelsområde.

- Svar på skrivelse

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Skärholmens stadsdelsnämnd lämnade den 25 mars 2021 in en skrivelse gällande nedskräpning vid återvinningsstationer och i soprum.

Förvaltningen redogör för gällande ansvarsområden och beskriver utifrån dem hur arbetet med detta planeras och utförs. Det handlar för förvaltningens del om att etablera ett tätare samarbete med trafikkontorets samordnare för en ren stad, samt hålla löpande kontakt med andra berörda förvaltningar med syfte att uppnå en bättre samordning. Förvaltningens främsta bidrag i detta arbete är att tillgängliggöra redan etablerade samarbetskanaler med andra aktörer såsom fastighetsägare och polisen via platssamverkan samt fortsatt utveckla förvaltningens kommunikation med målsättning att bidra till beteendeförändringar gällande nedskräpning.

Bakgrund

Den 25 mars 2021 lämnade Skärholmens stadsdelsnämnd en skrivelse gällande sophanteringen i Skärholmens stadsdelsnämndsområde.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Medborgarservice, stadsmiljö och öppen verksamhet.

Ärendet

Skärholmen stadsdelsnämnd har via olika lokala forum i sociala media uppmärksammat en problematik kring både återvinningsstationer och soprum. Flera skärholmsbor lyfter att sopkärlen inte töms i tid vilket orsakar nedskräpning och medföljande problem med minskad upplevelse av trygghet och

ökade problem med skadedjur. Nämnden menar att problematiken som skärholmsborna lyfter strider mot nämndens och förvaltningens ambitioner att öka invånarnas nöjdhet med renhållning och städning samt att verka för ett snyggare och tryggare Skärholmen.

Nämnden föreslår att:

- Förvaltningen får i uppdrag att i samråd med stadens berörda förvaltningar och bolag lyfta frågan om hur vi får en bättre hantering av sopsorteringen.
- Förvaltningen inleder samtal med fastighetsägarföreningen kring utmaningarna med sophantering.
- Uppmana medborgare att använda Tyck-till appen för att rapportera fulla papperskorgar och överfulla återvinningsstationer.

Synpunkter och förslag

Nedskräpning i närheten av återvinningsstationer och andra platser för sophantering är ett ständigt återkommande problem som invånarna hör av sig till förvaltningen om. I följande rader beskrivs kortfattat de olika ansvarsområdena:

- Kommunen har ansvar för hantering av hushållsavfall inom kommunen. I Stockholm bedrivs avfallshanteringen (insamling, transport, återvinning och bortskaffande) av hushållsavfall av Stockholm Avfall AB (SVOA). Hushållsavfall är avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet¹. Hämtningsfrekvens av hushållsavfall beror på typ av bostadshus (exempel: en eller flera bostadshus), typ av avfallsbehållare (exempel: säck, slutna kärl, maskinella system)². Samtliga företag, verksamheter och flerbostadshus är skyldiga att ha ett abonnemang för hämtning av hushållsavfall. Villa- eller radhusägare har skyldighet att ha ett abonnemang för sophämtning³.
- Fastighetsinnehavaren och nyttjanderättshavaren har bland annat ansvar för underhåll, rengöring och tillsyn av behållare samt övrig utrustning och de utrymmen som används för avfallshanteringen. I detta ingår att genomföra regelbunden service för att förebygga störningar gällande funktion och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt. Om en fastighetsinnehavare inte sköter sitt ansvar kan detta

¹ [Vägledning till definitionen av hushållsavfall \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

² [foreskrifter-for-avfallshantering-for-stockholms-kommun.pdf \(start.stockholm\)](#)

³ [Avfall och återvinning | Stockholm Vatten och Avfall](#)

anmälas till miljö- och hälsoskyddsmyndigheten enligt punkten nedan gällande tillsyn.

- Konsumentavfall såsom förpackningar, returpapper, tidningar och övrigt avfall omfattas av producentansvar och tas om hand genom behörigt insamlingssystem som producenterna tillhandahåller. Insamling sker i nuläget via återvinningsstationer. Ansvar för insamling, transport, återvinning och bortskaffande av konsumentavfall åligger Förpacknings och tidningsindustri AB (FTI). Vid fungerande drift städas och töms stationerna efter behov. Städning och tömning kan ske även på helger om behov föreligger. Om en station behöver städas kan allmänheten anmäla det via FTIs webbsida: [Felanmälan - Förpacknings- och tidningsinsamlingen, FTI \(ftiab.se\)](https://www.ftiab.se).
- Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten har enligt miljöbalken ansvar för tillsyn över avfallshandlingen. Om en verksamhet misstänks för fel hantering av skräp och detta rapporteras till miljöförvaltningen kan en utredning av verksamhetens avfallshantering startas. Miljöförvaltningen kan också genomföra en utredning om driften och bristerna vid ankomsten klagomål gällande återvinningsstationer. När miljöförvaltningen startar en tillsynsutredning kontakter de respektive verksamhet för redovisning av avfallshandlingsrutiner inklusive tecknat avtal för avfallshämtning. Verksamheten erbjuds vägledning och möjlighet att ansluta till abonnemang för avfallshämtning. Som sista åtgärd kan miljöförvaltningen komma att fälla vite. Miljöförvaltningen bedriver utöver detta årlig tillsyn av återvinningsstationer och verksamhetsutövaren FTI. Klagomål kan lämnas via telefon och e-post samt via Tyck till appen. Miljöförvaltningen ser dock helst att klagomål lämnas in via mail till avfall.miljoforvaltningen@stockholm.se.
- Det är avfallsinnehavarens ansvar att se till att avfallet hanteras på ett sätt som är godtagbart med hänsyn till människors hälsa och miljö. Enligt 15 kapitlet, 26§ i miljöbalken får ingen skräpa ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde eller insyn till. Den som skräpar ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde eller insyn till kan dömas för nedskräpning till böter eller fängelse i högst ett år enligt kapitel 26, paragraf 7. Boten för nedskräpning som bedöms mindre allvarlig kan fällas på plats av polisen och ligger på 800 kronor. Enligt Riksåklagarens föreskrifter kan det handla om små mängder av exempelvis snabbmatsförpackningar, glas- och plastflaskor, olika typer av dryckesförpackningar,

- engångsgrillar och andra engångsartiklar⁴. Anmälan gällande nedskräpning lämnas till Polisen⁵.
- Grovavfall är allt som kan förekomma i ett hem eller på ett kontor men som är för stort eller tungt för att läggas i soppåsen (exempel: möbler, köksinredning). Farligt avfall är avfall som kräver säker hantering eftersom det kan vara brandfarligt, frätande eller giftigt för människor och miljö (exempel: batterier, elektronik, ljuskällor, vitvaror). Grov- och farligt avfall kan lämnas in på någon av SVOAS återvinningscentraler. Vissa fastighetsägare har ordnat ett grovsoprum där boende kan lämna grovavfall. Det finns också möjlighet att beställa hämtning av grov- och farligt avfall med SVOAs returtjänst. Tjänsten kostar och priserna är avtalade med SVOA enligt en maxtaxa som är baserad på framkörning, arbetstid, antal kubikmeter avfall och eventuella tillägg⁶.
 - Trafikkontoret har inom staden den övergripande samordningen för en ren stad. Kontoret har också direkt ansvar för renhållning och underhåll av gatumark och vissa torgutrymmen som till exempel Skärholmstorget och Säturatorget. Vid klagomål eller anmälan vid behov av städning kan detta göras via Tyck-till appen.
 - Stadsdelsnämnderna är ansvariga för barmarksrenhållning och vinterväghållning⁷. Vid klagomål eller anmälan vid behov av städning kan detta göras via Tyck-till appen.

Utifrån den roll som förvaltningen har gällande avfallshantering, samt det faktum att nedskräpning har negativ påverkan på upplevelsen av ett tryggt område och därmed är en viktig del i det trygghetsskapande arbetet, redogörs nedan för de punkter som nämnden lyfter i skrivelsen.

- ***Gällande uppdraget att i samråd med stadens berörda förvaltningar och bolag lyfta frågan hur vi får en bättre hantering av sopsorteringen.*** Förvaltningen har lyft frågan inom ramen för arbetet med platssamverkan i stadsdelsnämndsområdets fyra stadsdelar och i regelbundna avstämningar med trafikkontoret, samt återkommande kontakter med miljöförvaltningen vid utredningsarbete.

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Avdelning medborgarservice stadsmiljö och
öppen verksamhet

Bodholmsplan 2, 127 26 Skärholmen
Box 503
127 26 Skärholmen
Växel 08-508 24 000
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

⁴ [Vad säger lagen? | Håll Sverige Rent \(hsr.se\)](https://www.hsr.se/nyheter/2020/08/14/vad-sager-lagen-hall-sverige-rent)

⁵ [Miljöbrott | Polismyndigheten \(polisen.se\)](https://www.polisen.se/nyheter/2020/08/14/miljobrott-polismyndigheten)

⁶ [Beställ hämtning av grovavfall | Stockholm Vatten och Avfall](https://www.stockholm.se/nyheter/2020/08/14/bestall-hamtning-av-grovavfall)

⁷ <https://edokmeetings.stockholm.se/welcome-sv/namnder-styrelser/sodermalms-stadsdelsnamnd/mote-2019-12-12/agenda/11-reglemente-for-stadsdelsnamndernapdf>

Trafikkontoret fick i budget 2021 ansvar för samordning av en ren stad. Kontoret har under 2021 tillsatt en samordnare som kommer jobba med frågan. Förvaltningen har inlett och avser upprätthålla ett nära samarbete med samordnaren för en ren stad, samt löpande kontakt med alla berörda förvaltningar med syfte att bidra till en bättre samordning. Förvaltningens främsta bidrag i detta arbete är att tillgängliggöra redan etablerade samsamarbetskanaler med andra aktörer verksamma i stadsdelsnämndsområdet såsom fastighetsägare och polisen.

- ***Gällande uppdraget om att inleda samtal med fastighetsägarföreningen kring utmaningarna med sophanteringen.*** Förvaltningen har sedan en tid tillbaka lyft frågan gällande nedskräpning vid Vårbergs återvinningsstation inom platssamverkan Vårberg. Under hösten 2020 gjorde centrumägaren en anmälan hos polisen i samband med att övervakningskameror sattes upp. Vid en avstämning informerade polisen om att anmälan behövde kompletteras med ytterligare information för att den polisära utredningen skulle kunna prioriteras. Av den anledningen råder förvaltningen personer som inkommer med klagomål och synpunkter gällande återvinningsstationen att göra en polisanmälan. Enligt de inkomna synpunkterna är det företag eller personer som hämtar soporna som hanterar bland annat grovavfall och farligt avfall felaktigt. I nuläget ligger frågan hos polisen som samlar information för att komma vidare med utredningen. Fastighetsägaren har i sin tur satt upp skyltar och tagit kontakt med de kommunala ordningsvakterna för att dessa ska inkludera återvinningsstationen i sina vanliga rundor.

Förvaltningen hade i vintras dialog med fastighetsägare i Bredäng angående problemen med överfulla soprum vid hyreshusen runt centrum. Fastighetsägarnas utredning pekade då på oklarheter i det nya avtalet för sophämtning samt halkiga backar som hindrade sopbilen att ta sig fram. Frågan lyfts återkommande inom platssamverkan Bredäng.

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Avdelning medborgarservice stadsmiljö och
öppen verksamhet

Bodholmsplan 2, 127 26 Skärholmen
Box 503
127 26 Skärholmen
Växel 08-508 24 000
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

I samband med nämndens skrivelse tog förvaltningen kontakt med Skärholmens fastighetsägarförening (SKAFAST) och bad dem att ställa frågan till sina medlemmar om hur de upplever att avfallshanteringen fungerar i sina fastigheter. Fyra medlemmar återkopplade

med inspel som liknar informationen som Skärholmsborna rapporterar. Enligt dessa fastighetsägare är det ett stort problem att grovavfall hanteras felaktigt. Grovavfallet placeras i hushållsavfallskärnen eller i närheten av soprummen. Ibland av hyresgäster och ibland av andra personer. Ett annat problem som rapporteras är att kärnen blir överfulla speciellt över helgen då SVOA inte erbjuder helgtömningar. Skräp från överfulla kärn faller på golvet och städas efter tömningar vilket bidrar till att kärnen ännu snabbare fylls upp och blir fulla långt innan nästa hämtning.

Förvaltningen avser att fortsatt kommunicera de rutiner för anmälningar gällande frågan som redovisas i punkten nedan. Arbetet med att lyfta avfallshanteringsfrågan hos fastighetsägare, SVOA, miljöförvaltning och trafikkontoret planeras inom ramen för arbetet med platssamverkan. Fokus kommer för förvaltningens del ligga på att lyfta problematikens olika sidor, samtala mellan aktörer utifrån varje aktörs ansvarsområden och främja dialog för att hitta lösningar. För att möjliggöra för och bidra till konkreta förändringar i rutiner och ansvarsområden avser förvaltningen, som tidigare nämnts, också prioritera ett nära samarbete med samordnaren för en ren stad.

- ***Gällande uppdraget att uppmana medborgare att använda Tyck-till appen för att rapportera fulla papperskorgar och överfulla återvinningsstationer.*** Förvaltningen arbetar löpande med kommunikation gällande nedskräpning i stadsdelsnämndsområdets utemiljöer där det alltid hänvisas till Tyck till appen. Genom att till exempel på sociala medier publicera bilder på nedskräpade platser före och efter att de städas, skickas signaler att förvaltningen dels agerar snabbt och dels att det lönar sig att anmäla nedskräpning. Förvaltningen stöttar vidare trafikkontorets återkommande stadsövergripande kommunikationssatsningar på området.

Som framgår av beskrivningen ovan finns det en mängd ansvariga aktörer och det är inte lätt att veta hur eller till vem en anmälan bör göras. Ansvarig aktör kan vara förvaltningen, trafikkontoret, fastighetsägare eller FTI beroende på rådighet och anmälan av en verksamhet som hanterar avfall på ett felaktigt sätt kan göras till miljöförvaltningen för tillsyn eller till polisen som brott.

Förvaltningen vill lyfta möjligheten i att fortsätta utveckla Tyck-till appen men också handläggningen bakom den, så att den verkligen fungerar som en stadsgemensam plattform för synpunktsinlämning och som ett analysverktyg genom att statistik görs lättillgänglig och kan användas för att se trender och utmaningar som är gemensamma mellan flera aktörer både inom och utanför staden. En utökning av appens funktion kan med fördel inkludera möjligheten att lyfta frågan vidare till polisen eller andra relevanta aktörer såsom FTI. En sådan möjlighet skulle förbättra kvalitén och likvärdighet i servicen som invånarna erbjuds och potentiellt underlätta samordningen. Utredning av denna möjlighet är en fråga som trafikkontoret som ansvarar för samordning för en ren stad behöver i så fall se över. Förvaltningen avser att lyfta möjligheten med kontoret.

Jämställdhetsanalys

Som det lyfts i tidigare jämställdhetsanalyser kan förväntas att hantering av både hushållsavfall och konsumentavfall i högre utsträckning tas om hand av kvinnliga än av manliga familjemedlemmar. Detta då det obetalda hemarbetet tas mer omhand av kvinnliga medlemmar i ett hushåll⁸. Nedskräpning minskar upplevelsen av att en plats är väl omhändertagen och av den sociala kontrollen över platsen. Arbetet med att främja en bättre hantering av avfall är en viktig del i förvaltningens arbete för ökad trygghet som också gynnar en jämställd och jämlik vistelse i offentliga och gemensamma rum.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef

Bilagor

1. Skrivelse.

⁸ Se tabellJämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet 2019-06-11, SCB.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/jamstallldhet/jamstallldhetsstatistik/pong/tabell-och-diagram/indikatorer/jamn-fordelning-av-det-obetalda-hem--och-omsorgsarbetet/>

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2021-07-27
Sara Heppling Trygg, Avdelningschef	2021-07-26